

UN DECÀLEG PER PENSAR I RESPONDRE

(Carta oberta als cristians intel·lectuals d'Espanya)

Lluís Busquets i Grabulosa

Benvolguts, Atès el silenci dels prelats espanyols davant del procés català —per no parlar de bel·ligerància encoberta a partir de la COPE o 13 TV, fent costat als postulats del PP per vergonya de molts catòlics— i també de la manca de compromís des d'excuses més o menys neutrals—els intel·lectuals catòlics tampoc no s'han pronunciat davant del procés català— voldria interpel·lar els cristians hispànics des del seny, la serenor, l'equanimitat i el desapassionament. Podríem, des d'aquests pressupòsits, establir un diàleg sobre el procés d'autodeterminació i d'emancipació que viu Catalunya?

L'estat de la qüestió és senzill d'entendre: el pacte constitucional que Catalunya havia acceptat el 1978 com a punt de partida per arribar al ple exercici de l'autodeterminació, no només no ha satisfet les esperances del poble català per desenvolupar la seva identitat —Dret, llengua cultura, economia...— sinó que, en sotmetre a les Corts un nou Estatut per solucionar-ho, un cop admès per Parlament i Senat espanyols i un cop referendat pel poble, un Tribunal Constitucional, vulnerant el principi que tota justícia emergeix del poble, el 2010 gosà retallar-ho contra el poble; i començà així un procés d'involució per als interessos de Catalunya, que afecta les infraestructures, la cultura, la llengua, l'ensenyament i una fiscalitat que supera la dels *landers* alemanys. (Malgrat la Llei orgànica de Finançament obligava a una revisió el 2014, s'ha preferit conculcar la Llei abans de sotmetre-la a revisió.) Després de més de 35 anys de lleialtat, Catalunya trobant-se en un atzucac, ha trencat el pacte constitucional i ha dissenyat una majoria d'edat per ella mateixa: el camí de la separació de la resta d'Espanya. Els cristians catalans i espanyols, podem parlar serenament de la qüestió? Apuntaré alguns punts de reflexió:

1. La primera Llei electoral 20/1977 per al 15-VI-1977, segons conferència del Dr. Batista i Roca al Col·legi de Doctors i Llicenciats (21-IV1977) pressuposa que uns 20 milions de castellans i aragonesos s'enduen 202 diputats i 128 senadors, i 18 milions d'habitants de les nacions perifèriques s'emporten només 148 diputats i 36 senadors. L'Estat espanyol ideat per Suárez seria governat, amb aquella Llei, sota l'hegemonia de Castella. Copio textualment: "*Les províncies castellaness [...] d'escassa contribució a l'economia i al progrés de l'Estat, de tradició absolutista i centralista, on es corre el risc que sobrevisquin els hereus del franquisme, tindran el predomini damunt de les nacions perifèriques [...], de forta contribució al progrés, a l'economia i a les despeses públiques de l'Estat, de tradició democràtica i federal, i d'un intens esperit europeista*". Des del punt de vista cristià es pot considerar justa aquesta situació de partida?

2. Aquelles eleccions foren, sense haver-se avisat abans, constitucionals. Però, sense cap respecte a les nacions que conformaven l'estat espanyol —la basca, la catalana i d'altres—, s'imposà un article 2n —avui dia, segons ho deixà dit algun dels pares de la Constitució, imposat per una de les forces fàctiques, l'Exèrcit— que diu així: "*La constitució es fonamenta en la indissoluble unitat de la Nació espanyola, pàtria comuna i indivisible de tots els espanyols, i reconeix i garanteix el dret a l'autonomia de les nacionalitats i regions que la integren i la solidaritat entre totes elles*." Es pot admetre, contra els debats constitucionals, "una" sola "Nació espanyola", "indivisible" malgrat contenir diverses nacionalitats sense definir què és una "nacionalitat", i en què es diferencia de la "Nació" i la "Regió"? Des del punt de vista cristià, va ser justa aquella imposició? Encara que la carta Magna fos referendada el 6-XII-1978, s'ha de donar per bona el 2015?

3. Segons el Dret internacional, la pàtria i la nació no s'imposen sense un plebiscit. Si la nació i la pàtria és Espanya, les nacionalitats no són res, ni tenen cap dret de sobirania o d'autodeterminació. És acceptable l'equívoc que es planteja en un mateix paràgraf constitucional entre el terme *nacionalitats* referit als pobles de l'Estat i el terme *nació* referit a l'Estat espanyol?
4. No es fàcil d'entendre que la implantació del model únic de regions amb idèntic règim autonòmic (el "cafè per a tothom", com ho batejà la premsa) provoqués i segueixi provocant la comprensible irritació d'unes comunitats històriques que es consideren minimitzades per aquesta uniformitat.
5. En aquests més de 35 anys d'autonomies alguns Parlaments de diferents comunitats autonòmiques, com no podia ser d'altra manera, s'han definit com al que són: una Nació. I tota Nació és sobirana i té el dret a l'autodeterminació (que no sempre vol dir *separació*—hi ha també la *federació* i la *confederació*—, sempre i quan la decisió sigui lliure i democràtica), la qual implica la llibertat de decidir sobre el propi destí. Es pot negar des del punt de vista cristià el dret a decidir de les nacions? Tan segurs estan els espanyols del mal que han infringit als catalans que estan segurs que el dret a decidir, per a la majoria de catalans, només equivaldria a *separar-se*?
6. No ens avala la doctrina de l'Església sobre les nacions? L'encíclica *Pacem in terris* (1963) de Joan XXIII no parla ja dels drets de les minories ètniques, concepte que reafirma el Concili Vaticà II el 1965 a la Constitució *Gaudium et spes* (n.73)? Pau VI a l'encíclica *Populorum*

progressio (1967), no alerta sobre el perill d'una "unitat nacional" imposada per la força? En el discurs de Joan Pau II a la UNESCO (2-VI-1980) no cita la cultura i la llengua com a elements d'identitat col·lectiva, i evoca el cas polonès que, malgrat les invasions "va conservar la seva identitat nacional amb l'exclusiu suport de la seva cultura"? No demana als representants dels estats que estiguin alerta vetllant per la sobirania de cada nació quan diu "*Els prego: amb tots els mitjans que tinguin al seu abast, vetllin per aquesta sobirania fonamental que posseeix cada nació en virtut de la seva pròpia cultura. Protegeixin-la com la nineta dels seus ulls per al futur de la gran família humana. Protegeixin-la! No permetin que aquesta sobirania arribi a ser presa de qualsevol interès polític i econòmic!*" No assegura en el mateix discurs que *en el mapa d'Europa i del món, hi ha "nacions que posseeixen una meravellosa sobirania històrica, nascuda de la seva cultura i que, amb tot, àdhuc avui estan privades de la seva total sobirania"*? Aquests mots no van ser reafirmades a Nova York davant l'Assemblea General de l'ONU (5-X-1995) quan va deixar ben clar que "cada nació té el dret de construir el propi futur"? Germans cristians d'Espanya: Que ens heu de dir als germans catalans d'aquestes paraules?

7. És una fal·làcia considerar Espanya una nació de nacions o no? Segons les teories del Dret, si un dia, després d'autodeterminar-se les nacions, s'avinguessin lliurement i amb igualtat a constituir una Espanya lliure, encara seríem un Estat. Anys o segles després, amb bona avinença, podrien convertir aquest Estat espanyol en una autèntica comunitat nacional d'ordre superior. Aleshores es podria parlar de nació de nacions. Ara, tanmateix, no hi ha colonialisme, ocupació per la força, dels tancs o de les lleis manipulades ad hoc?

8. No és Madrid una comunitat autònoma artificial? Tot és autodeterminable? Un municipi, pot disposar d'un estatut municipal, però pot triar ser regió? Una nació pot ser considerada comarca? No caldria parlar de Països Castellans històrics d'una vegada, nació oprimida des dels Comuneros i enganyada des dels Àustries? Hi ha PP Castellans com hi ha PP Catalans: el Principat, País Valencià, les Illes Balears i Pitiüses la Catalunya Nord, Andorra i les comarques de la ratlla d'Aragó, no ho creieu?

9. Des d'un punt de vista cristià, no caldria respectar els resultats democràtics sorgits del poble de Catalunya i ajudar-nos mútuament, des de la resta d'Espanya, a fer la transició —a un nou lligam consensuat o vers la independència—, amb fraternitat i respecte, sense caure en condemnes gratuïtes i danys irreparables?

10. Ajudeu-nos a què la nostra independència, sempre sigui interdependent amb vosaltres, amb qui hem conviscut tants anys, i amb els pobles més necessitats de la terra.

Volem lluitar contra els forts, mentre som dèbils, i contra nosaltres mateixos, quan siguem forts.

lbusquetsg@uoc.edu